

NOVA DOBA

Licejska knjižnica
Ljubljana

Giane letno 84 Din, mesečno 7 Din, za inozemstvo 240 Din.
Dglesi se računajo po tarifu. Pri večkratnem oglašanju popust
Dopravnina 80% na 1 Din.

Izdaže
VSEK TORK, ČETRTEK IN SOBOTA.

Uradništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, prtljage. Telef. 65.
Upravništvo: Strossmayerjeva ulica 1, prtljage. Telef. 65.
Račun pri poštem ček. z avou št. 10.666.

Meščani in kmetje.

V Celju, 19. decembra.

Pri predzadnjih skupščinskih volitvah smo šli narazen — napredni meščani in kmetje v naši deželi. Oni ljudje, ki smo hodili skupna pota, vsaj na Štajerskem, od ustanovitve Narodne stranke, od l. 1906. sem. Da smo se razišli, je bil predvsem vzrok ta, ker smo hoteli proti klerikalizmu ločeno marširati, a ga v voilni bitki skupno premagati. To se je takrat posrečilo. Vsaj po takratnem volilnem izidu sodeč, je dobila Slovenija napredno lice. Videč smo tudi, da so baš s to taktiko izvoljeni poslanci s kmetov igrali v bojih in pri glasovanju za sprejetje virovanske ustawe precejšnjo vlogo. Toda takratna zmaga nad klerikalizmom je bila dejansko le trenuten uspeh. To so pokazale že volitve 18. marca 1923. Meščani so bili sami za se, deloma, tudi vsled notranjih razprtij, številčno preslabi, kmetje so pa pogrešali onega političnega ogrodja, ki ga v naših razmerah more dati vedno še, stanovsko vzeto, nekmečka inteligenco: in tako je doseglu duhovščina dne 18. marca 1923 svoj največji politični triumf v Sloveniji, zavzela je skoraj vse poslanske sedeže, kar jih imamo Slovenci v narodni skupščini.

Ta uspeh klerikalcev so rodili trije razlogi: prvič izvrstna njihova kulturna in gospodarska organizacija, ki z vsemi sredstvi in s celo svojo delovno metodo zaseduje sami en cilj: obdržati in utrditi političen upliv in politično moč duhovščine. Razne bratovščine in Marijanske kongregacije, celo bogoslužje in verski poduk, vsa nešteta, izobraževalna društva fantov in deklet, razne stanovske organizacije, zadruge in banke, vse utrjujejo samo politične pozicije duhovništva. Vse fraze, ki se pri tem rabijo, služijo le za varanje nepodružene javnosti. Naravno je, da je sodelovanje vseh teh činiteljev močna sila, katera je toliko jačia, ker nuna v naprednem taboru nobene protiuteži. Imamo sicer tudi mi naprednjaki velike in lepe prosvetne kakor gospodarske organizacije, ki po svoji notranji rloči, skoraj vsaka v svoji stroki, presegajo klerikalne. Ali vse to služi le prosveti in gospodarstvu, vse to za naše politično udejstvovanje ni niti obramben niti napredniji instrument. S te msamim smo že v politič. oju s klerikalizmom oslabljeni. Povrh tega se je pa vsled ločitve meščnov in kmetov, intelligence in kmetiškega ljudstva s prejakin povdaranjem stanovskih gesel ustvaril prepač, ki je mnogokrat po deželi ubil vsako kulturno in gospodarsko gibanje. Dežela je lezla v desorganizacijo, politično mrtvilo. Sadovi so se pokazali že l. 1923. — in če bi pri starem ostalo, bi doživel cel debacle tudi pri bodočih skupščinskih volitvah.

Drugi in še tehtnejši vzrok klerikalne zmage v l. 1923. pa je bilo oznanjanje najbesnejšega srbofobstva. Nikakor ne smemo pozabiti, da se naša dežela še zdaleka ni orijentirala proti Beogradu, to se pravi proti smislu in ciljem naše sedanje narodne države. Duhovščina žaluje za Avstrijo, ker je imela tam v parlamentu in na dvoru odločilno besedo. Naši kmečki ljudje so bili vzgojeni v avstrijskem patriotizmu in v zaničevanju Srbov kakor Hrvatov. Srbov seveda bolj, ker so ti že bili mednarodni politični činitelj. Pri tem je ostalo še danes in bodo ostalo, dokler naša šola in naša vojska ne dasta narodu mož, ki bodo vzgojeni v narodnem duhu in se bodo zavedali jugoslovanskega državljanstva.

Italijanska nota o dogodkih v Albaniji.

Spošna mobilizacija v Albaniji. — Ukrepi italijanske vlade. — Jugoslavija in Italija vztrajata na stališču stroge neutralnosti.

Rim, 19. decembra. Albansko poslaništvo objavlja, da je albanska vladava v Tirani odredila splošno mobilizacijo proti revolucionarnim četam.

Rim, 19. decembra. Danes dopolnje je italijanska vladava objavila oficijelno nota glede albanskih dogodkov. Ta nota ugotavlja, da ima odpošiljatev dveh italijanskih pomorskih edinic v albanske vode nalog, skrbeti za varne komunikacije med Italijo in Albanijo v slučaju, da bi se te komunikacije radi sedanjih dogodkov v Albaniji pretrale. Vesti o najnovejših albanskih dogodkih, ki prihajajo iz interesiranega vira, je treba sprejeti z veliko rezervo. Počas, kakor se sedaj razvija, smatrajo diplomatski krogi za zelo resen in za tak, da ga je treba motriti s preudarno pozornostjo. Dalje nota kratko zavrača albanske trditve, da bi Jugoslavija podpirala gibanje oboroženih čet, ki bi bilo naperjeno proti sedanji vladai Fan Nollija. Jugoslavija je v rimskih razgovorih potrdila na-

čelo neutralnosti in se obvezala, da najnovejših albanskih dogodkov ne bo smatrala za ničesar drugega, nego za novo epizodo notranje politike, in da nimata nikakih legalnih razlogov za vmešavanje v notranje prilike Albanije. Zato se mora izključiti vsaka politična akcija tujih držav z namenom, da bi se izpremenil teritorijalni in politični položaj Albanije. Nota slednji konstatira, da tuje države niso priznale sedanje Fan Nollijeve vlade, čeprav obstoji de facto.

Beograd, 19. decembra. Albanski poslanik na našem dvoru Ali Riza Kolonje je danes posetil pomočnika zunanjega ministra, Markovića in se zanimal za dogodke v Albaniji. Pomočnik zun. ministra je poslaniku še enkrat svečano izjavil, da se naša vladava ne bo vmešavala v notranje zadeve Albanije in da bo ohranila še nadalje najstrožjo neutralnost. Naša kraljevina ni v nobenem oziru zainteresirana na dogodkih v Albaniji.

Zastoj v trgovinskih pogajanjih z Avstrijo.

Naš delegat dr. Ploj v Beogradu. — Avstrijske zahteve. — Jugoslavija za zaščito domače industrije.

Beograd, 19. decembra. Radi praznika sv. Nikolaja v notranji politiki danes ni nobenih važnejših dogodkov. Živahnješa je situacija v zunanji politiki. Z Dunaja je prispel v Beograd član naše delegacije dr. Mirko Ploj, ki vodi trgovinska pogajanja z Avstrijo. Dr. Ploj je podal v zunanjem ministrstvu obširno in informativno poročilo, naglašajoč, da je

Avstrija zahtevala od naše delegacije, da se znižajo postavke izvozne in uvozne carinske tarife za gotove izdelke avstrijske industrije. Naša vladava ne more sprejeti avstrijskih zahtev in se je batiti, da pridejo pogajanja z Avstrijo v kritičen položaj, ker naša vladava ne more opustiti načelnega stališča zaščite domače industrije.

Nekaj krvide, da so razmere tako žalostne, pa zadene tudi našo državno upravo in njene organe. Nekaj odločnosti in malo ostrejšega nastopanja proti sistematični srbofolski propagandi iz naših župnišč bi že bilo na mestu. Človeka srce boli, ako čita po klerikalnih glasilih nekvalificirane izpade na kralja, državo, na vse naše institucije — dočim ni ne ene gorce in priznalne besede. Vsi ti časopisi pa niso nikoli zaplenjeni, smejo se prosti prodajati in širiti kakor je duhovščini dragol! Takih nespodobščin bo moral biti konec! Mi že razumemo, da je duhovščini, osobito pa našim škofov vseeno, v kateri državi so, samo da imajo v nej odločilno besedo. Nam pa to nivje, ker vidimo ogrožene svoje narodne ideale, pa tudi svoje gospodarstvo in življenje svojih otrok. Kajti razpad naše narodne države, katerega hoče povzročiti politična propaganda naše duhovščine in političnega harlekina Radića, bi rodil v srednji Evropi novo vojno, vsled katere bi nedvomno siloviti trpela Slovenija.

Tretji razlog za zmago klerikalcev v l. 1923. pa je slaba politična obravba našega naroda. Mnogo in prenogo je ljudi, ki nimajo niti najpričutnejšega pojma o državi in njenih funkcijah. Koliko je nadalje pri nas ljudi, ki bi imeli prilichen pojmov o državnemu gospodarstvu? V tem neznanju se morejo potem roditi najbolj debele laži, more najbolj cveteti najbrezobzirnejša demagogija. In vse to so klerikalci l. 1923. do skrajnosti izobili, dasi so sedeli že v prejšnji skupščini in so njihovi vodje razmere dobro poznali. Namesto dela in uspehov, ki jih more roditi samo delo za zbolj-

šanje našega gospodarstva, so nudili ljudem le fraze in psovke.

Vsi ti trije razlogi in posledice so pa sedaj pripeljale napreden živelj v deželi zopet v eno linijo, kmet in meščan sta zopet stopila skupno v politično arenou. Mi vemo, da nazivljanje »kmet« in »meščan« ne pomenja pri nas niti bogekakih političnih ali gospodarskih diferenc. Saj je znano, da skoraj vsak naših meščanov ni doma, kadar so kmetje na polju. V naši gorati deželi, ki je navezana predvsem na zasluzek iz industrije, obrti in kupčije in koje zemljiška posest je tako razbita, da se že skoraj o pravih kmetih govoriti ne more, imajo tudi čista agrarna načela le malo smisla. Ali vežejo nas pa ti pomisliki: ako bode duhovščina tudi zanaprej tako brezobzirno izkorisčala v svoje svrhe vse naše kulturno, gospodarsko in politično življenje, ako bode skušala slovenski narod spraviti v najhujše gospodarske in politične konflikte z državo, s Srbi in Hrvati in ako ne bode hotela opravljati v našem parlamentu, kakor doslej, konstruktivnega dela, bode zlo za nas. Zato moramo skupno v boju, da uveljavimo te svoje nazore čim bolj tuji na merodajnem mestu in da nadaljujemo tudi nekdanje svoje delo med narodom.

ZAGREBŠKA BORZA

Dunaj: 0.0936—0.0956.
Milan: 2.835—2.865.
London: 313.10—316.10.
Newyork: 66.33—67.33.
Pariz: 3.59375—3.64375.
Praga: 2.0205—2.0505.
Curih: 12.94—13.04.

Zakaj smo za enoten in skupen nastop vseh narodnih in naprednih sil na Štajerskem?

I. Zato, ker hočemo izločiti iz javnega življenja brezvestno in brezplodno hujskanje enega stanu ali sloja proti drugemu: vsi smo sinovi enega naroda in vsi smo državljeni ene države, ki pričakuje od nas složnega in poštenega dela za gospodarski, kulturni in socialni napredek naše ožje domovine in za pošteno ureditev naših notranjih državnih razmer.

II. Smo za složen in skupen nastop vseh pravih in iskrenih narodnikov, ki ljubijo svoj narod in našo skupno državo, ki nočajo iz osebnega in strankarskega samoljubja na veselje odpadnikov, klerikalcev in radičevcev cepiti lastne moči in pomagati do zmage tistim izkorisčevalnim in lažnim elementom, ki ne ljubijo naše slovenske domovine in mrze našo mlado državo, koje zvesti sinovi smo in ostanemo!

III. Pri zadnjih skupščinskih volitvah so zmagali med nami klerikalci, radičevci ter Nemci in nemškutarji: narodui slovenski meščan, kmetovalcev, trgovca, obrtnika in delavca pa je vsled naše nesloge ostal brez poslancev.

IV. Smo za složen nastop vseh naprednih in narodnih strank zato, ker nočemo da se ponovi sramota iz zadnjih skupščinskih volitev, ker hočemo imeti poslance, ki bodo delali za napredek naroda in države.

V. Kdor ljubi svoj dom in rod, kdor ljubi svobodo svojo v svoji svobodni državi, njegova narodna in patriotska dolžnost je, da dela z vsemi silami za zmago naše narodne sloga — za Narodni blok.

Politične vesti.

VLADA PRIPRAVLJA ODLOČNE MERE PROTI RUŠILCEM DRŽAVNE AVTORITETE. V sredo po poldne se je vršila seja ministrskega sveta, koje sklepi se drže strogo tajno. Kakor se doznavata, je vladava po enem mesecu uvidela, da razne separatistične in subverzivne skupine v naši državi ne marajo kreniti na pot lojalnosti napram državi in njenim obstoječim zakonom. Vlada je sedaj končno noveljavo odločena z vso doslednostjo in strogostjo uporabiti proti brezvestni protidržavni agitaciji zakon o zaščiti države. O seji ministrskega sveta radi tajnega značaja njegovih sklepov ni bilo izdano nobeno uradno poročilo.

RADIĆ V BOLJŠEVIŠKI SLUŽBI. Beograjska »Reč« objavlja beseđilo pogodb, ki jo je sklenil Stjepan Radić z ruskimi sovjetti in ki nedvomno priča, da je Radić stopil v boljševiško službo z nalogom, da sporazumno s tretjo internacionalo prične rušiti temelje našega skupnega državnega bistva in s pomočjo svoje stranke praviti teren delavski in kmečki diktaturi. Kakor znano, je Radić svoječasna razkritja o obstoječi pogodbi med njim in sovjetti trdovratno tajil, sedaj pa so omenjeno pogodbo objavili boljševiki sami. Kaj poreče Radić sedaj?

DVOJNA MERA. Djakovski ško dr. Aksamović je prepovedal župniku dr. Novoselu kandidaturo na listi samostojne demokratske stranke ter je utemeljil ta svoj ukrep s tem, da ga za duhovno službo neobhodno potrebuje. Pri nas pa ni tako, ljubljanski in ma-

riborski škof mirno gledata, kako cela vrsta duhovnikov ne opravlja že dolga leta duhovnega poklica, pač pa se peča samo s politiko v večjo čast Božjo. Pri nas je menda preveč duhovnikov ali pa je pri nas drugi Bog in drugačna katoliška cerkev.

KANDIDATNA LISTA NARODNEGA BLOKA ZA VOLIL. OKROŽJE LJUBLJANA - NOVOMESTO je bila v torek vložena pri ljubljanskem deželnem sodišču in se glasi: *Nosilec liste*: dr. Gregor Žerjav, minister za žume in rude, Ljubljana. *Okraj Črnomelj*. Kandidat: dr. Niko Zapanič, minister n. r., Ljubljana. Namestnik: Karel Müller, trgovec, Črnomelj. — *Okraj Kamnik*. Kandidat: Franc Pančur, posestnik, Zgor. Tuhinj. Namestnik: Franc Kokalj, kovač in posestnik, Trhpolje pri Moravčah. — *Okraj Kočevje*. Kandidat: dr. Ivan Sajovic, posestnik in župan, Kočevje. Namestnik: Fran Majcen, strokovni učitelj, Ljubljana. — *Okraj Kranj*. Kandidat: dr. Albert Kramer, novinar, Ljubljana. Namestnik: Dragotin Lapajne, posestnik in trgovec, Žiri. — *Okraj Novo mesto*. Kandidat: dr. Niko Zapanič, minister n. r., Ljubljana. Namestnik: Karel Müller, trgovec, Črnomelj. — *Okraj Krško*. Kandidat: Joško Pfeifer, župan Krško. Namestnik: Alojzij Šribar, posestnik, Ardri pri Raki. — *Okraj Litija*. Kandidat: dr. Joža Bohinjec, podpravnatelj delavske zavarovalnice, Ljubljana. Namestnik: Valentin Urbančič, privatni nameščenec, Ljubljana.

— *Okraj Ljubljanska okolica*. Kandidat: Fran Zebal, posestnik in trgovec, Rudnik. Namestnik: Rafael Ipavec, živinozdravnik, Vrhnik. — *Okraj Loyalec*. Kandidat: dr. Albert Kramer, novinar, Ljubljana. Namestnik: Dragotin Lapajne, posestnik in trgovec, Žiri. — *Okraj Novo mesto*. Kandidat: dr. Niko Zapanič, minister n. r., Ljubljana. Namestnik: Karel Müller, trgovec, Črnomelj. — *Okraj Radovljica*. Kandidat: Josip Ambrožič, izdelovalec gredež, Ljubno. Namestnik: Janko Ravnik, tovarniški delavec, Jesenice. Ta lista je že potrjena in bo po številu druga.

VЛАДНА КРИЗА В НЕМČИЈИ. Vladna kriza, ki je nastala v Nemčiji po izvršenih volitvah, še vedno ni končana. Državni predsednik Ebert je ponudil voditelju nemške ljudske stranke dr. Stremannu mandat za sestavo vlade. Dr. Stremann je izjavil, da sprejme mandat, ako stopi v vlado tudi centrum. Na dveurni seji parlamentarne frakcije centra, ki se je vršila v sredo popoldne, pa je zmagala med poslanci centra krščansko-socijalna skupina pod vodstvom dr. Wirtha in frakcija je vstop v desničarsko vlado pod vodstvom dr. Stremanna odklonila, nakar je dr. Stremann vrnil mandat za sestavo vlade. Tudi centrum je odklonil ponujeni mandat za sestavo kabine.

Dnevne vesti.

ODPRAVA POTNIH VIZOV. Po poročilih iz Rima je Italija pripravljena odpraviti potna viza in sicer predvidoma v prvih mesecih prihodnjega leta. Sedaj se vrše med našo in italijansko vlado pogajanja za odpravo potnih vizov.

DR. BORKO ZOPET V LJUBLJANI. Znani železniški strokovnjak in bivši ravnatelj ljubljanske železniške direkcije dr. Jakob Borko, ki je bil pred prejšnjega režima premeščen v Beograd, je sedaj zopet imenovan za ravnatelja žel. direkcije v Ljubljani. Dosedanji ravnatelj Vrečko nastopi na svoje prejšnje mesto v centralni donavsko-jadransko-savske železnice na Dunaju.

ZА NOVEGA OBČINSKEGA GENDENTA V TRBOVLJAH je imenovan Franc Kokalj, višji nadzornik drž. železnic v p. v Trbovljah. Dosedanji general Ludovik Pinkava, srezki poglavjar v Laškem, je razšren gerentske dolžnosti.

KONCESIJA NAŠEGA ZRAKOPLOVNega SINDIKATA PODALJŠANA. Ministrski svet je koncesijo jugoslovanskega zrakoplovnega sindikata, ki poteče 1. januarja 1925, podaljšal do 1. januarja 1926. Ta sindi-

kat je ustanovljen neposredno po končani vojni kot provizorična institucija, kateri je država prepustila ves svoj letalski park. Sindikat bi se bil že pred dvema letoma moral raziti, a so notranjepolitične zadeve do danes one-mogočile ureditev tega važnega gospodarskega vprašanja.

NOV TIP PARNE LOKOMOTIVE. K. Wiesinger, profesor na tehnički visoki šoli v Curihu je ravnokar dovršil konstrukcijo nove kondenzacijske parne lokomotive z maksimalnim pritiskom, ki porabi 50 odstotkov manj premoga nego današnje vročeparne lokomotive.

NAJSTAREJŠI AMERIŠKI NOVINAR. Splošno se misli, da je novinarjem sojena kratka doba življenja. Dejstvo je, da novinarsko delo v večji meri izčrpava življensko silo, nego drugi poklici, toda kljub temu imamo lepo število novinarjev, ki so dosegli v aktivnem delovanju visoko starost. Tako je nedavno umrl v Newyorku najstarejši aktivni ameriški novinar William Charles Reick v starosti 77 let. Pokojnik je bil svojčas ravnatelj lista »Journal of Commerce«, velikega newyorškega gospodarskega dnevnika.

Celjske novice.

Božična številka »Nove Dobe«

Izide v povečani nakladi in v povečanem obsegu v sredo 24. decembra zjutraj. Za trgovce in obrtnike se nudi ugodna prilika za inseriranje. Cenjene inserente prosimo, da nam izročite svoje oglase najkasneje do torka opoldne.

Prihodnja številka »Nove Dobe« izide v sredo 24. decembra zjutraj kot božična številka. Oni cenjeni naročniki, ki prejema list v upravi, naj pridejo po njega najkasneje do 12. ure. V pondeljek 21. t. m. »Nova Doba« ne izide.

Upravnštvo »Nove Dobe«.

TAJNIŠTVO JDS je razposlalo danes svojim članom in somišljenikom za Celje mesto pozive s položnicami, da poravnajo letno članarino. Radi evidence se prosi, da se članarinam čimprej poravnaj in to s priloženimi položnicami.

XXXI REDNI OBČNI ZBOR CELJ. PEVSKEGA DRUŠTVA se vrši v soboto, dne 20. t. m. ob pol 8. zve-

čer v malih dvoranih Narodnega doma v Celju. Vsi društveni člani in članice se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilo udeleže.

CLANI ORJUNE CELJE, ki si žele nabiviti kroj, naj se v nedeljo od 11.—12. ure zglase v pisarni v Narodnem domu 3. nadstropje. Želeti je, da dobi naša organizacija čimveč krojev zlasti iz tega ozira, ker se približuje

Poslano.

Ko je ded poročil babico

iznenadil jo je na božič s košarico darov od Meinla. Žares, ni prikladnejšega darila za božič in novo leto, kakor taka košarica, napolnjena z najfinješimi, Meinlovimi čokoladami in pralnji Meinlovimi najfinješimi kavrnimi inčajnimi mešanicami, z likerji, vinom, keksi itd. Božične košarice v vsakovrstnih aranžmanih se dobe v vseh podružnicah tvrdke: JULIO MEINL, ustanov. 1862.

čas razvitja prapora in skupštine v Beogradu in mora biti celjska organizacija na skupštini najčastneje zastopana. Zdravljivo! — Odbor.

GREMIJ TRGOVCEV V CELJU naznana, da ostanejo galanterijske trgovine in trgovine z luksuznimi predmeti v nedeljo, dne 21. decembra t. l. odprt, ostale trgovine pa zaprete. — Načelstvo.

URADNI DAN TRGOVSCHE IN OBRTNIŠKE ZBORNICE, ki bi se imel vršiti v Celju v torek 23. t. m., radi praznikov odpade.

SAMOMOR NA OKOLIŠKEM POKOPALIŠČU. V četrtek 18. t. m. okrog pol 11. dopoldne je prišel v gostilno »Pri jelenu« neki Jerčin, gostilničar in nadpaznik v rudokopu v Stranicah pri Konjicah. Po svojih opravkih v Celju se je navadno oglašil v omenjeni gostilni. Zahteval je četrstinko vina in začel nato pisati neko pismo. Ko je končal, je zaprosil gostilničarja, naj mu shrani njegovo uro z verižico, cigaretno dozo in harmoniko. Gostilničar je Jerčina opozoril, da je v dozi še pet cigaret, ta pa mu je odvrnil, da itak ne bo več kadil. Ker je gostilničar domneval, da gre Jerčin morda v zapor in hoče poprej pri njem shraniti omenjene stvari, ga ni hotel dalje izpraševati. Jerčin se je okrog pol 12. dvignil in naglo zapustil gostilno. Ob 1. popoldne je začul neki delavec, ki je bil ravno zaposlen s prislegovanjem grmovja na okoliškem pokopališču, oster strel. Skupno z grobarjem g. M. Brodnikom sta šla proti mestu, odkoder je bilo slišati strel in našla na zgornjem delu pokopališča moža, ki si je bil v samomorilnem namenu pognal kroglo v glavo. V roki je držal samokres tipa »Frommer«, kaliber 6,5 mm. Strel je bil smrten in je bil neznanec takoj mrtev. Ob 5. popoldne se ga je posrečilo agnosirati, ko je gostilničar »Pri jelenu« spoznal v njem gostilničarja Jerčina iz Stranic. Truplo so položili v mrtvašico okoliškega pokopališča. Jerčin zapušča ženo in štiri otroke, od katerih se nahaja dva v Ameriki. Vzrok samomora še ni znan. Kakor se nam poroča, je živel pokojni Jerčin s svojo družino vedno v miru in zadovoljstvu.

PLESNI VENČEK CELJSKIH MATURANTOV se vrši v pondeljek, dne 5. januarja 1925 v vseh gornjih prostorih Narodnega doma pod pokroviteljstvom ge. Ele dr. Kalanove. Sviral bo orkester Sokola I. iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika gosp. Negodeta. Plese aranžira predsednik kluba plesovodij, gosp. Černé iz Ljubljane.

NOČNO LEKARNIŠKO SLUŽBO ima prihodnji teeden lekarna »Pri Križu«, Cankarjeva c.

POLICIJSKA KRONIKA. Od 10. do 16. decembra je bilo v Celju izvršenih 13 aretacij: 2 radi zločina tatvine odn. poneverbe, 2 radi prestopka tatvine, 3 radi ekscesov v pjanosti (od teh 2 v zvezi z javnim nasilstvom), 5 radi vlačugarstva odn. brezposelnosti

v zvezi s pomanjkanjem vsakih sredstev za preživljvanje in 1 radi prestopka beračenja. Prijav je bilo vloženih 32: 10 radi zločina tatvine odn. soudelezbe, 1 radi zločina proti pravnosti po § 129. b k. z., 7 radi cestno-policijskih prestopkov, 1 radi prestopka poškodbne tuje lastnine, 4 radi kaljenja nočnega miru, 4 najdbe in 5 prijav radi manj važnih zadev. Zdravstveni položaj neizpremenjen; epidemična pojava škrlatice v Celju in okolici trajala dalje. Pojavljajo se še vedno novi slučaji obolenosti na tej kužni bolezni.

TEDENSKI IZKAZ O NALEZLIJIVIH BOLEZNIH v mestu Celju od 6. do 13. decembra 1924. Škrlatica: Od prejšnjega tedna ostalo 9, umrl 1, ostalo v nad. oskrbi 8. Legar: Na novo obolen 1, ostal v nad. oskrbi 1. Paratyphus: Na novo obolen 1, ostal v nad. oskrbi 1. — Celje, dne 13. dec. 1924. — Dr. M. Dereani s. r.

JAVNA ZAHVALA. Vsem dobroščim-gospem in gospodičnam, zlasti pa društveni predsednici Kola jugoslovanskih sester, gospoj Marici dr. Sernečevi, se izreka za krasno obdarovanje 42 najrevnejših otrok z obliko, perilom, obuvalom in pecivom na tukajšnji mestni deški in dekliški osnovni šoli, najprisrčnejša zahvala. Uporiteljstvi obeh šol.

DIJAŠKA KUHINJA V CELJU. Namesto rožic na grob malo prijateljici Bebici Požarjevi darujejo Bucek, Marija in Marta Hrašovec iz Šmarja za Dijaško kuhinjo v Celju 100 Din.

PARASTOS. V nedeljo, dne 21. t. m. ob 11. dopoldne priredi g. Trifun Vujošević, carinski uradnik, v tukajšnji vojni kapeli letni parastos svoji materi gej. Mariji Vujoševići. Pozivajo se vsi člani srbske Pravoslavne opštine, kakor tudi ostali prijatelji in znanci, da izvolijo temu parastosu prisostvovati.

TATVINA KOLES. Josipu Pleterku, rečnemu mojstru pri celjskem srezku poglavarskemu je bilo 13. t. m. med 19. in 20. uro iz veže gostilne Majdič v Levcu ukradenko kolo štev. 117.198, znamke »Waffenrad«, črno pleskano, s pritrjeno znamko »Waffenfabrik Steyer 85«, vredno 2000 dinarjev. Pred nakupom kolesa se svari. Morebitni podatki o tatvini naj se sporočijo tuk. polic. oddelku, soba št. 11.

DOBAVA MESA. Jetniška uprava okrožnega sodišča v Celju razpisuje dobavo mesa za I. polletje 1925. Natančenje je razvidno v razglasu na uradni deski oziroma se pozive prijetniški upravi.

V KONCERTNI KAVARNI CENTRAL. V CELJU se vrše vsak večer elitni salonski koncerti pod vodstvom znanega kapelnika Göldeberga iz Finske.

V zalogi

VSE vrste barvnih trakov pri FRANC BAR, Ljubljana Cankarjevo nabrežje 5.

Kino.

MESTNI KINO. Sobota 20., nedelja 21., pondeljek 22. in torek 23. decembra: »Verižnik«. Moderna slika povojnih razmer v 6. dej. V glavni vlogi Werner Krauss in Lee Parry.

KINO GABERJE. Sobota 20., nedelja 21. in pondeljek 22. decembra: »Maciste in kaznjenc«, izredna avanturnistična drama v petih dejanjih. — Torek 23. in sreda 24. zaprto! — Prednaučnilo: »Podzemeljska Amerika«.

Curiška borza v petek 19. dec. Zagreb: 7.70

Pri dopolnjevanju MAGGI -jeve zabele

Cene dopolnjenih steklenic

Štev.	0	1	2	3
Din	5-	10-	17-	36-

naj se pazita to, da se zabela dopolni iz Maggi-jeve velike originalne steklenice, ker se v teh steklenicah po zakonu sme shranjevati, oziroma prodajati samo Maggi-jeva zabela in ničesar drugega.

Dopisi.

VOJNIK. Podružnici Sadarskega in vrtnarskega ter Čebelarskega društva v Vojniku vabita na skupni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. decembra 1924. ob 8. uri na osnovni šoli v Vojniku. Dnevni red: 1. Poročilo odborov o delovanju v preteklem letu. 2. Razdelitev nagrad razstavljalcem na sadni razstavi. 3. Vabilo novih odborov. 4. Predavanje g. Miloša Levstika, učitelja v Celju: »O koristi letošnjih sadnih razstav«. 5. Stučajnosti.

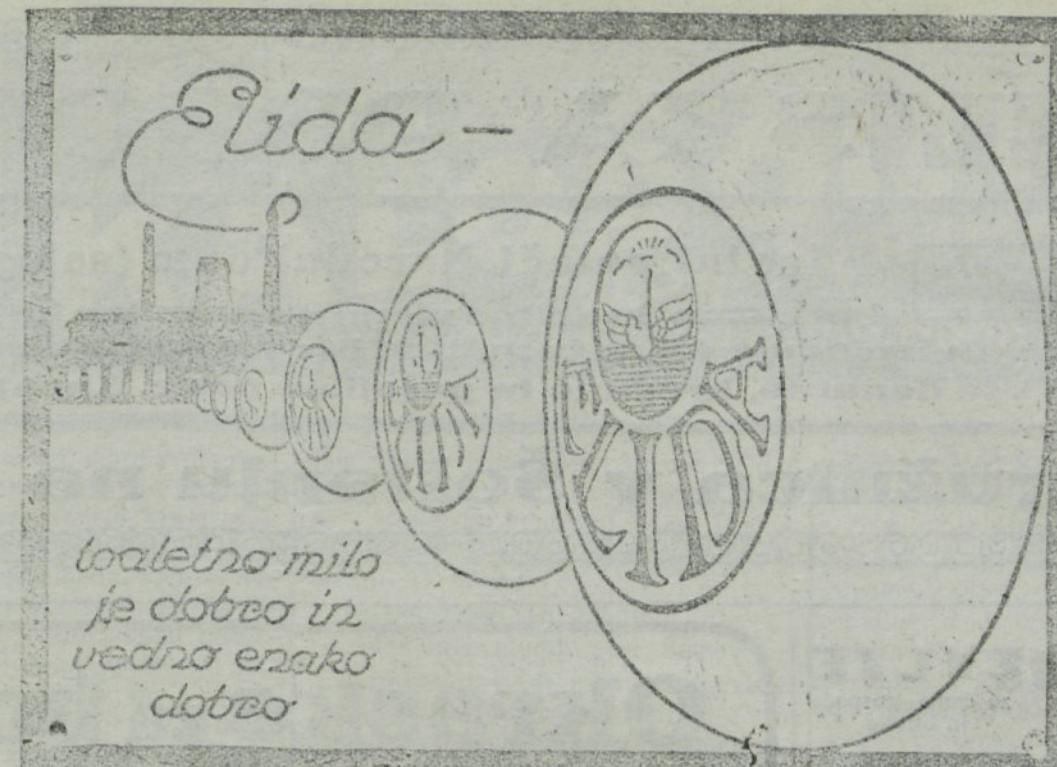
Obrtni vestnik.

Zveza gostilničarskih zadrug v Celju je izvršila svoj III. redni občni zbor dne 15. t. m. v »Hotel Balkan« v Celju pod predsedstvom podnačelnika g. Bernardija ob povoljni udeležbi zadružnih delegatov. Zastopanih je bilo 11 zadružnih organizacij iz zveznega okoliša. Zbora sta se udeležila kot delegati Trgovske in obrtniške zbornice ljubljanske g. dr. Pretnar in za obrtno-zadružno nadzorništvo g. Založnik. Iz poročila posnemamo, da so znašale zvezne potreščine v preteklem poslovnem letu 50.843.07 Din, dohodek pa samo 35.795.62 Din, tako da zaključuje leto s primanjkljajem 15.048.45 Din, to pa najbolj z bog tege, ker večina včlanjenih zadrug članske prispevke zelo netočno plačuje in dolgujejo zadruge zvezi še nad 30.000 dinarjev. Zveza je tudi zelo obremenjena z izdajanjem strokovnega glasila »Gostilničarski list«, ki ga izdaje v lastni režiji z mesečno naklado nad 2000 komadov. Izdaja lista je povzročila načelstvu izvanredno mnogo stroškov, truda in požrtvovalnosti. — Proračun za leto 1925. se je odobril v iznosu 52.000 Din, članski prispevki pa ostane isti kakor doslej, t. j. 20 dinarjev za vsakega člana pridruženih zadrug. — Zveznim predsednikom je bil soglasno izvoljen g. Josip Majdič, restavrater v Celju, podpredsednikom pa g. Konrad Žnuderl, gostilničar v Mariboru. Na dnevnem redu je bila tudi spremembra pravil, in sicer v glavnem zaradi eventualne omejitve zveznega okoliša, ki obsega poleg Prekmurja in Mežiške doline ves teritorij hivše Spodnje Štajerske, na mariborsko oblast. Ker so se pa delegati iz laškega sreza protivili izločitvi, se je

spremembu opustila. — Med zborovanjem, ki je bilo mestoma zelo živahno, je poročal g. dr. Pretner o delu zbornice za interes gospodinjske stroke, posebno v pogledu na novi gostilničarski zakon in strokovno šolstvo. Nadzornik g. Založnik pa je poročal o bogatem delu, ki ga je zveza izvršila v kratki dobi svojega obstoja in o njenih najnajnejših nalogah v bližnji bodočnosti.

Radio-termalno kopališče Laško
otvorjeno celo leto.
Od 1. sept. naprej 50% popusta.

»LOVEC«. List za lov in ribarstvo. 23.—24. štev. (zadnja številka letnika 1924.) ima sledečo vsebino: Kazalo XI. letnika. — Poziv starim in novoprstovitim članom S. L. D. — Oklic lovecem in strelecem. — Tone Podvrečar: Savezno lovačko udruženje u Skoplju. — Rudi Jagrovski: Laskarjeve. — Fr. Starovaški: Divje gosi. — Dr. Avgust Munda: Ribe v porečju Soče. — Iz lovskega nahrbnika. — Iz ribarske mreže. — Mali oglasi. — Zavarovanje članov S. L. D. proti nezgodam.

To in ono.

NAJVEČJA CERKEV NA Svetu
TU je cerkev sv. Petra v Rimu; v njej je prostora za 54.000 oseb. V milansko stolico gre 37.000, v cerkev sv. Pavla v Rimu 32.000, v kolinsko stolico 30.000, v cerkev sv. Pavla v Londonu in cerkev sv. Petronija v Bolonji po 25.000, v carigradske Hagijo-Sofijo 23.000, v rimsko cerkev sv. Ivana v Lateranu 21.000, v novo newyorško stolico 17.500, v stolico v Pisi in duajske cerkev sv. Štefana po 12.000, v monakovsko Marijino cerkev 11.000 in v Markovo cerkev v Benetkah 7000 oseb.

MED KANIBALI. V severni Avstraliji je dežela Arihem. Prebivalci so menda vso posadko trgovske ladje »Daniel Dawson« pobili in požrli. Angleži so mislili, da so ljudozrstvo polnoma zatrli, a ta slučaj nam pove, da ga niso. Pred letom je izginila lad-

ja brez sledu in niso slišali ničesar o njej. Sedaj se pa nabiralcii biserov našli na nekem splavu v zalivu Carpenteria ženo kapitana Spearea. Pravila je, da je ladjo uničil vihar, da se je pa posadka resila na suho. Tu so jih našli domaćini, več sto po številu, in so jih ujeli. Ženo kapitanovo so privzelali na kol, moške so pa vse vlekli proč. Ni videla več ne moža in tudi nobenega drugega moškega. Prepričana je, da so jih domaćini vse pojedli. To prepričanje ji je utrdil poznejši dogodek; čez dva dni so ji namreč vzeli njeno majhno hčerko, jo umorili pred njenimi očmi in jo spekli na vročih kamnih. Kaj se je pozneje godilo, se ne spominja; grozni dogodki so joc takoj potrli, da je skoraj zblaznila. Ko je divjake napadel drug rod, je porabila priliko in je ušla na splav. Križarila je na njem po zalivu in čakala rešitve.

Oglašujte v božični in noveletni številki „Nove Dobe“!

Izjava.

Naznanjam, da sem s svojo ženo Gertrudo Slokan sodno in cerkveno ločen, katera izgubi z današnjim dnem moje ime. Pred zlouporabo istega svarim.

Franjo Slokan, Braslovče.

Trgovska hiša

na deželi, v mariborski okolici, enonadstr., novodobna, v dobrem stanu, ob okrajni cesti, poleg cerkve in šole, gospodarsko poslopje, sličišča, vrt, 2 orala travnika, se radi selitve proda. V hiši je dobro uvedena trg. z mešanim blagom, poštni in telefonski urad, 3 lepa stanovanja, od katerih je eno s 3 sobami ter kuhinjo takoj na razpolago. Tudi trgovina se z blagom vred proda pod ugodnimi plač. pogoji. Ponudbe na upravo lista pod »Trgovska hiša 1875«.

Dve mirni gospodični iščeta, eno ali dve meblirani ali tudi nemeblierani sobi s kuhinjo v mestu ali neposredni bližini. Plačata tudi za par mesece vnaprej. Cenjene ponudbe na upravo pod »Mirni dom«. 2-1

Kompanjon

tih ali javen, se išče z novim Jetom za jako dobljekansko večletno podjetje v Mariboru z vložkom do 50.000 Din proti 20% obresti, ki se izplača pri vsakomesečnem obračunu. Varnost zasigurana. Ponudbe pod »Industrija Maribor« na upravo lista. 2-1

Odgovorni urednik: Rado Pečnik.
Izdaja in tisk: Zvezna tiskarna, Celje

Knjigovodja

pisarniška moč za urejevanje korespondence, se išče. Vpraša se v trafiki KOVAČ, Aleksandrova cesta.

100 Din nagrade

za podatke o pis. stroju »Centuri«, komar je bil prodan, zastavljen ali skrit od agent. (Staniva) Praznika v Gosp. ulici. Svarimo pred nakupom! Koštomaj, brivec v Celju.

Največjo zaledo pristnih dalmatinskih vin imata edinote

Josip Povodnik
MARIBOR, Vojašnica ulica 6.

Prodajajo se le pristna, prvorstna dalmatinska vina po najnižjih cenah in je p. t. interesentom na razpolago vedno več vagonov raznih vrst.

Kadar pride v Maribor, obiščite mojo splošno znano, z zadovoljnimi gosti vedno napolnjeno ljet, ki Vam nudi dobro kapljico in okusne dalmatinske zakuske!

PATRIA 6-2
Cognac-Medicinal Palace-Creme-Liquori
Čisti vinski destilati
najfineje kakovosti.

moderne fazone in fine kakovosti, kakor tudi vse vrste čepice, srajce, kravate, sploh vse perilo in modne predmete za gospode, se prodaja letos po zelo nizkih cenah samo v veletrgovini

R. STERMECKI, CELJE
Trgovci engros cene! Cenik zaston!

Po skrajno nizki ceni prodam
23.000 trsnih cepljenk:

beli rizling, peček, zelenika in črnina Kölner na Göthe in rip. port., zeleni silvanec, portugizer na Göthe 9 in lipovčina na port. Franc Kovač, trsničar, Male dole, p. Vojnik.

3-3

Državna poduradnica
mlajša pisarniška moč z nekoliko prakse, **lade primernega mesta** v privatni službi. Nastopi takoj ali pozneje. Ob takojšnjem nastopu event. 14 dni brezplačno. Cenjene ponudbe je nasloviti pod »Poštene poštno-ležeče Celje. 1

V brivnici Koštomaj, Prešernova ulica 19
strženje samo Din 5-
Istotam brušenje britev, škarje, gilett, nožev, kuhinjskega in raznega orodja.

vse vrste rezanega, tesanega in okroglega lesa po najvišjih cenah.

E. Himmer
izvoz lesa

3-2 Celje, Trubarjeva ulica št. 1.

Kupujem

vse vrste rezanega, tesanega in okroglega lesa po najvišjih cenah.

E. Himmer

izvoz lesa

3-2 Celje, Trubarjeva ulica št. 1.

Pozor, kmetovalci!

Zajamčeno najboljše

semenje

oves, korenje, pomladanski ječmen, svinska repa (runkelj) od tvrdke Kirsche-Pfiffenbach, dobavila njeni zastopstvo

STEINBOCH IN JANČ, ŽALEC

Hektolitrská teža semenjskega ovsja je čez 60 kg. — Naročila zavzememo upoštavati le do 1. jan. 1925.

CELJSKA POSOJILNICA D.

Stanje hraničnih vlog čez
K 120,000.000.—.

V lastni palači Narodni dom (na oglu v pritličju).

Stanje hraničnih vlog čez
K 120.000.000.—

Sprejema hranične vloge na hranične knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnica v Šoštanju na Glavnem trgu.

Hne moderne iz prvih svetovnih tovarn, kakor tudi trpežne od domačih čevljarskih imena velikansko zalogo ter prodaja po čudovito nizkih cenah samo veletrgovina R. Stermek, Celje. Trgovci engros tene! Cenik zastonjal.

Čaj
kava
kakao
konjak
kanditi
čokolada
ter vedno
sveže pražena
kava se dobi pri

kolonialni in specerijski trdki

Ant. Močnik, Celje

Solidna postrežba!
Nizke cene!

5-4

SALAMA

prvovrstna
novarca, povsem zrela
se dobi povsed.

Prva hrvatska tvornica salam, sušena mesa i masti
M. Gavrilović-a sinovi d.d.

Petrinje.
Generalno
zastopstvo za Slovenijo
R. Bunc in drug
Ljubljana, Maribor, Celje.
12-7

MGS
10
PETRINJE

Električni likalnik (najlepše božično darilo)

najboljše svetovne znamke
3 kg z žico Din 200—
4 " " " 240—

Žarnice

in drug materijal po najnižjih
cenah pri 9—7

Karol Florjančič, Celje,
Cankarjeva ul. 2, poleg davč. urada

Okraske za božično drevo

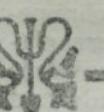
jaslice za božič, božične in novoletne razglednice, albumi za razglednice, pismen papir v kasetah

v največji izbiri, kakor tudi svileni papir, krep-papir, eno in dvostransko barvani papir, perje za rože po najnižjih cenah pri

6-4

Goričar & Leskovšek, Celje.

Na debelo!

Na drobno!

RATOL

novi najzanesljivejše sredstvo
proti podganim,
hišnim in poljskim mišim.

Ako se denar poslje naprej, 22 Din. po
povzetju 28 Din. Izdeluje oddelek RATOL, Zagreb, Bencička 21. Dobiva se
tudi v vseh lekarah in drogerijah. 4

Fotografični atelje

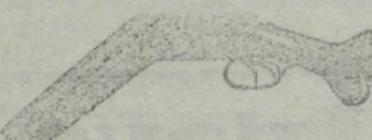
Avg. Černe

Celje, Ljubljanska c. 10,

izdeluje umetniške portrete v vseh
velikostih. — Specialitet foto-
skice. — Slika in poveča po vsaki
sliki v olju, akvarel, pastelu, kro-
joun in tuš. Slike za legitimacije
se na uslugo izvršijo najhitreje. 8

Ant. Lečnik

O urar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiallo). 128

Prvovrstne

Iovske puške, municijo, Browning
pištole in revolverje priporoča
po izredno nizkih cenah strok.
puškarsko-tehnična delavnica

ALBERT RUTAR
CELJE, Slomškov trg št. 4

Izvrstna hrana

za opoldne in zvečer, se odda
Glavni trg št. 10, I. nadstropje.

pristno norveško je sveže dospelo. Priznauo
sredstvo proti slabokrvnosti tako
za odrasle kakor za otroke.

Dobi se pri
Sanitas, Celje.

Ribje olje

ALI ŽE VEŠ,

Postrežba solidna!

da kupiš letos za božična darila
sukno za moške in volneno za
damske obleke, svilo, Crepp de Chine,
šifone, pletene jopiče, fior nogavice, rokavice, zimsko
perilo, žepne robce, najboljše
cefir in šifon srajce, ovratnike,
kravate i. t. d. v veliki izbiri
in po nizki ko-kuren ni cent
v manufakturni in modni tegovini

Miloš Pšeničnik, Celje
Kralja Petra cesta 5.

Izšla je

Blašnikova

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1925,

ki ima 365 dni. 4—4

»VELIKA PRATIKA« je
najstarejši slovenski kmetijski
kalendar, ki je bil
najbolj vpoštevan že od
naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja
se odlikuje po bogati vsebinu,
zato pride prav vsaki
slovenski rodbini.
Dobi se v vseh trgovinah
po Sloveniji in stane 5 Din.
Kjer bi jo ne bilo dobiti,
naj se naroči po dopisnici
pri

J. Blašnika naslednikih
čiska na 1. litog afični zvezd
LOUBLJANA, BREG št. 12

Oglejte si
manufaktурно
trgovino

J. KUDIŠ

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega milna

NA DROBNO!

50—52

NA DEBELO

svojim cenjenim odjemalcem veliko množino ino-
zemskega blaga kakor suknja za moške in žens-
ke obleke, cefir, šifon, vse krojaške potrebuje-
ne ter raznovrstno manufakturno blago po zelo
nizkih cenah.

Josip Brinar:

Jezikoslovni izprehodi /// po okolici celjski

O domovini in domoljubju se danes mnogo govori in piše. Toda vse te domoljubne krilatec, ki jih pogosto srečujemo po časopisu in ki dajejo slavnostnim govorom tako svečano ozadje, vse te vznešene besede ostajajo le puhle pene, ako poveličevano občutje »domoljubja« ni globoko v duši vkorenjeno in trdno zasidrano.

Z bistvom človeškega mišljenja pa se ljubav do domovine spoji v neprazdržno celoto le tedaj, ko svoj domači kraj in svojo obširno domovino natančneje poznamo, tako da nam z vsemi svojimi lepotami in znamenitostmi takorekoč »k srcu priraste«.

Kdor pa svojo domovino res iskreno ljubi, ga ne zanima samo njeno pokrajinski čar in nje zgodovinske znamenitosti, ampak pravi domoljub se z ljubeznijoč oklepa tudi lepih domačih imen, s kaferimi označujejoči ljube nam vasice in sela, brežuljke in gore, doline in planine. Ker pa je nam Slovencem pisal tuji Nemec nad 1000 let gračinske urbarje (t. j. zemljische knjige) in druge važne listine, zato se je mnogo lepih slovenskih imen popačilo, tako da jim danes je še težko spoznamo njih domače lice. Z razlago krajevnih imen so se v novejši dobi začeli baviti nekateri jezikoslovci*, ki so nam ustvarili posebno vedo: »toponomastiko«, t. j. znanost o krajevnih imenih.

Kdor pa hoče s pridom razlagati

* Za razlago slovenskih krajevnih imen so zbrali dragoceno gradivo, prof. dr. Miklošič, dek. Grožen, dr. Štrekelj, prof. Scheinigg (o krajinah imenih horoveljskega sodnega okraja), prof. dr. Lessiak, Luka Pintar (v raznih letnikih »Ljub. Zvona« in v »Carrioli«), Zahn (Ortsnamenbuch der Steiermark in Mittelalter), prof. dr. Ramovš (Historična gramatika slovenskega jezika) in dr.

razna krajevna imena, mora svoja raziskavanja nasloniti na trojno podlogo: 1. uvaževati mora razvoj krajevnega imena v različnih zgodovinskih dobah, torej od najstarejših listin, kjer se nahaja ime najprej napisano, pa do izgovorjave imena v današnjem narečju; 2. razlagavec mora upoštevati glasoslovne zakone narečja in 3. svojo razlago imen naj raziskovalec po možnosti podpre z značilnimi zemljepisnimi lastnostmi dotičnega kraja (realna preizkušnja).

Te trojne vidike (zgodovinski — jezikoslovni — realni), ki jih razlagavec zgodovinskih imen ne sme pustiti izpred oči, hočem pojasniti na nekaterih zgledih.

Za primer važnosti davnih zgodovinskih listin vzemimo ime Celje. Iz najstarejših virov nam je znano, da so Rimljani utrjeno selišče ob večjem ovinku Savinje imenovali Claudia Celeja. Očvidno je takoj, da je koren slovenskemu Celju iskati v latinskem »Cel«, na katerega se je priklopilo slovensko obrazilo »-je«, ki je dalo vsemu imenu domač obraz, kakor gama n. pr. sosedno Gabrje ali Teharje. Kako teži ljudska govorica po tem, da prienakačuje tuja imena domaćim izrazom, vidimo še jasneje pri imenu Ptuj; tu je nastala že čisto slovenska beseda, ki se ji rimljanska podlaga Poetovio že skoraj nič več ne pozna. Ker je savinjsko narečje menda že v tisti davni dobi kaj rado zategovalo ozki »e« v sorodni »i« (prim. zelje — zelje), zato so tudi Nemci povzeli v

ime »Cilli« izgovorjavo korena »Cil« namesto »Cel« ter ga prvotno pisali še s slovensko končnico »-je«. Pesnik Wolfram v. Eschenbach pravi v »Parcivalu« (l. 1212.):

»Ich fuor von Sibilje
das mer alumb gein Zilje.«

In listini v dež. arhivu štajerskem (iz l. 1323.) govorji o »marcht Cyline vunder der purch«. Ako ne bi imeli tako jasne zgodovinske podlage za razlago imena Celje, bi kaj lahko zašli na stranske poti: dobil bi se najbrž kdo, ki bi hotel izvajati Celje iz »cel« (celina), češ, mesto stoji na celini, ki jo obkroža po eni strani Savinja, po drugi pa močvirje (lava, čret) in zablvana Vogljajna. Kdo drugi bi po analogiji prišel na slično ime vasi Čelje (nad Premom na Notranjskem), menec, da so v Celju splavarji delba čeličnih (= ploskoma prisekavali). Tretjemu bi zopet prišlo na konec ime »selo«, pa bi dejal, da ima Celje isto jezikovno podlago kot »Maria-Zeli« (božja pot na Gor. Štajerskem), ki jo nekateri razlagajo kot »Marija na Selu. — Vse take zablode pri raziskovanju imen pa so izključene, ako se moremo opirati na jasne zgodovinske listine.

Glasoslovna pravila, ki jih mora upoštevati razlagavec imen, bi bila najvažnejša ta-le:

1. Preglaševanje samoglasnikov, n. pr. v imenih Lisce (pri Celju) iz les, t. j. gozd (prim. tudi Lesce pri Bledu), ali Vo-glavna iz »glina«.

2. Asimilacija (prilikovanje) glas-

nikov, kakor Kasaze in Kazaze, ali Rašitovec in Rašitovec.

3. Sinkretistične oblike (spojenke), ki so ali prave spojenke, kakor Medlog, Zalog, Zabukovica, kjer je predlog (med-, za-) zraštel s samostalnikom v neprazdržno celoto (torej: iz Medloga, v Zalogu); ali pa so pogrešne spojenke (Dolgopolje, Tolstivrh), katere moramo pisati pridevnik in samostalnik naražen, ker se sklanja vsaka beseda sama zase (iz Dolgega polja, na Tolstem vrhu). Nekako na sredi razvojnega pota iz nepravne spojenke v pravo sinkretistično obliko je ime zaselja Zagrad (za Starim gradom pri Celju), o katerem govorimo: stanujem v Zagradu, ali pa: za Gradom.

Nekaka posebna zanimivost sinkretističnih oblik so tista imena, pri katerih se je spojenje dveh besed v eno samo izvršilo nezavestno, n. pr. v imenu reke Vogljajne, ki je sestavljena iz predloga »vo« (= v) in samostalnika »glina« (= glajna). Najčešče so zagrešili nezavestno spojenje besed tisti pisatelji, ki niso bili posebno veči slovenskemu jeziku, kakor n. pr. Valvasor, ki Ugabrie (= v Gabrju), Uravnech (= v Ravneh), Nalogo (= na Logu). Zaradi neznanja jezika so najbrž nastale tudi čudovite spojenke: Gahe (zu Aachen), Maunz (Maunitz) iz: na Unc (na Notranjskem).

4. Izpad glasnikov, n. pr. Vojnik iz: Hvojnik; Fram iz: Frauheim (Fraham); Arja vas (pri Petrovčah) iz: Arltja vas (t. j. selo, kjer je bilo pr-

Knjigarna in trgovina muzikalij

Goričar & Leskovšek, Celje

Priporoča bogato Izbiro

Izposlovnih slovenskih in nemških knjig, kakor tudi mladinske knjige in slikovnice. — Bogata zaloga umetniških slik. Časopise v vseh jezikih preskrbi v najkrajšem času po originalnih cenah.

4-3

Knjigarna in trgovina muzikalij

Ure, zlatnino, srebro, očala, topomore, jedilne orodje itd., itd.

po najnižjih cenah pri

R. Salmič i dr.
Celje, Narodni dom.

Kupujem staro zlato. Popravila z jamstvom točno in poceni.

1321 8

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri zadruži

LASTNI DOM

stavb. in kreditni zadr. z om. zavezo v Gaberju pri Celju

Obrestuje hranilne vloge po 8%. Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše. Jamstvo za vloge nad 1 milijon 250.000 Din.

Pisarna v Celju, Prešernova ulica št. 15.

Trboveljski premog

iz rudnikov: Lvačko, Hrastnik in Trbovlje in trboveljski prima portland cement

dobavi iz tukajnjega skladišča ali pri celih vagonih od vagona po najnižjih dnevnih cenah

Premog se dostavlja na željo tudi na dom.

ZVEZA SLOVENSKIH TRGOVCEV

Cvenkel, Elsbacher in Ravnikar pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Celju.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani PRODAJA PREMOG

IZ SLOVENSKIH PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG in KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovački premog, črni premog in brikete. 22—22

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

vočnemu naselniku Arlt imen).

5. Metateza ali premena glasnikov, kakor: kropiva kopriva (Koprivnik); mogila — gomila (Gomilsko).

Razlagavec zemljepisnih imen mora naposled preizkusiti, ako se njegova razлага ujema s sedanjimi realnimi razmerami (lastnostmi) dotednega kraja. Seveda se mu ta preizkus ne bo posrečil pri imenih, ki so nastala iz osebnih imen n. pr. Petrovče iz: Petrovič); in tudi ne pri onih imenih, ki se sicer naslanjajo na značilnosti zemlje (rastlinstva itd.), katero pa je naprednega civilizacija izpremenila (z osuševanjem močvirja, novim pogozdovanjem itd.). Tako natečimo prepogosto na krajno ime Brezje (Brezovo), kjer je pa sekira že zdavnaj iztrebila prvotne brezove gozdove ter se je zasejala bukev ali pa so poznejši rodovi zasadili smreke.*)

V mnogih primerih pa se bo stvarna preizkušnja imen prav lahko izvršila ter bo podkrepila jezikovno razlago. Za zgled vzemimo vas Cret (za Voglajno pri Celju)! Čret (tudi: čreta) pomeni zamočvirjeno zemljišče (der Ried), kakor navaja že narodna pesem: »V čreti mrzla voda 'zvira«. In res je naselbina Čret na izredno vlažnih tleh, in da Voglajna le nekoliko naraste, so takoj tamošnji travniki poplavljeni. Prav tako močvireni svet je tudi pri Ljubečni, kjer stoji vas

*) Kot posebno značilen primer za negativen uspeh realne preizkušnje navajam ime Javornik, ki je osobito na Kranjskem zelo razširjeno (Javornik pri Jesenicah, Idrijski Javornik, Mali in Veliki Javornik pri Postojni i. dr.), četudi ni v teh krajih že skoraj nikjer več sledu o javorjevih gozdovih, marveč se razprostira tod največ močno jelovje. Vsiljuje se mi misel (nočem pa, seve, tega trditi), da je tudi gorovje Rog (pri Kočevju) nekdaj pokrivalo obširno javorje, ki so mu Nemci rečli »Ahornwald«; sčasoma pa se je obrusil začetni »A« ter je tako nastalo novo ime »Hornwald«, kar so domačini potem dobesedno prevedli na naš »Rog«.

Začret (t. j. naselbina za močvirjem). Kako pa naj razložimo »Marijo za Čreto«, ki je visoko gori na planinah — bi utegnil ta ali oni oponeсти. Saj vendar ne bomo iskali močvirja na takoj visokem hribu? (Čreta, 996 m, severno od Vranskega.) Ne bojte se: realna preizkušnja nas ne pusti na cedilu! Izmužniti bi se sicer mogli tudi z drugo razlago; zakaj »čretje« pomeni tudi: rušje, borovje, ki se nahaja po planinskem višavju. Toda ni nam treba nikakega izbegavanja, ampak oglejmo si rajši natančneje goro Čreto, ki se dviga med Bolsko in Dreto! Strma pot nas privede po južnem pobočju na skalovit greben; tu nam še pokažejo romarji sedež v pečini in odtis prstov Device Marije, ki je le-tam počivala, ko se je preselila iz cerkve v Savinjski dolini pa na vrh Črete, ker so se ji preposvetni dolinci močno zamerili. Za tem južnim robom s svojim počivališčem se odpre kadunji podoben svet, ki ga proti severu zapira drug greben, na katerem stoji Marijina cerkev. V tej planinski kadunji, južno od cerkvice, je izredno vlažna loka, ki se more po pravici »čreta« imenovati. Ker si je torej izbraša sv. Devica novo bivališče zadaj za »čreto«, zato je tudi utemeljeno ime božje poti »Marija za Čreto«. — S temi izvajanjemi sem hotel

nakratko pokazati, kako važna je realna, prirodna preizkušnja pri razlaganju krajevnih imen.

Zelo poučno in zanimivo bi bilo, ako bi zbrali slovenska krajevna imena lepo po skupinah in po prvotnih korenih, iz katerih so vzrostla: kakor označa po imenih dreves (gostov), livist in močvirje; poznamenovanja lokah in dragah, soteskah in gorskih vrhovih; pa tudi naslonitve na osebne priimke in imena svetnikov. Največ boste bi nam pač dala imena raznega drevja. Ako se ozremo n. pr. na iztočno stran Celja, tja do Konjiške gore in do Šmarja, kolika pestrost in slikovitost raznega drevja že na tem majhnem prostoru! Le poglejmo. Gabrje (pri Celju), Zgornji in Spodnji Gabrnik (pri Lembergu), Bukov žlak (log), Trnovlje; zatem severno od Blagovne: Cerovec (t. j. hrast, Zerr-eiche), Brezje, Dobje, Jesenik; vzhodno in severno od Vojnika: Bezočica (iz: bezeg), Višnja vas in sosedne Črešnjice, Lipa in Bukovje; v bližini St. Jurija: Hrušovec, Šibenik, Vezovje (t. j. Bezgovje), Sliwnica, Javorje, Rakitovec; pri Šmarju: Jelševec in grad Jelše, Brezovec in Brezje, Prelog in Zagaj (t. j. za gajem).

Ker pa ni moj namen, da bi sistematično nakopičil toponomastično

gradivo, in še manj, da bi napisal strogo znanstveno razpravo o krajevnih imenih, ampak si samo želim, da bi temu ali onemu zbudil zanimanje za lepa slovenska imena ali pa da bi morda koga celo ogrel za globje premišljevanje o domačih zemljepisnih imenih; zato te povabim, prijatelj, na izprehod v okolico našega mesteca, da spotoma podomače pokramljava o naših vasicah in goricah, o dolinah in planinah. Ako naletita pri tem na kak pretrd oreh, pa ga prepustiva drugim, ki imajo pripravnejše klešče, a jih ne dajejo radi iz rok.*)

Da ne bom brez vsakršnega nacrta kolovratili po okolici celjski kar vsevprek, zato si izberemo ravna pot, zapustivši »mesto belo in veselo«. Najprej krenemo na vzhod proti Šmarju, nato na sever proti Pohorju, na tretjem izprehodu jo mahnemo po Savinjski dolini, in naposled še uberemo pot proti Posavju.

*) To se tiče neke ljubljanske knjižnice, ki »sedi« na znanstvenih delih in čeva, da ne bi kak žarek posvetil tudi »na kmete«. Ne zameri, bela Ljubljana, če te včipnem, a zdiš se mi močno podobna svetopisemski luči, skriti pod mernikom.

(Dajje.)

Ježice

kupujem v vsaki množini. Ponudbo z navedbo cene in množine je poslati na naslov: Ivan Gliha, usnjarna, Kostanjevica pri Krškem.

Vinograd se proda (v Roginski goric pri Tinskem), 3 orale, 1 oral nasajen, dva orala nenasajena, sedaj njiva, viničarska hiša, zidan hram, nad sto sadnih dreves z vsem Inventarjem, stiskalnica, posoda in orodje za 25.000 Din. Natančne podatke se pri Dragotinu Oobcu, podžupanu, Celje, 3-3

Sprejme se

54

učenec

v večji trgovini v prometnem kraju. Imeti mora dobro šolsko izobrazbo, veselje do trgovine, ter biti zdrav in krepak. Naslov v upravi pod: Nadarjen.

Kleparsvo, vodovodne inštalacije in naprava strelovodov

Franjo Dolžan

CELJE - Kralja Petra cesta - CELJE
Sprejema vsa dela zgoraj omenjenih stroškov in popravila
Postrežba točna. Cene zmerne. Solidna izvršitev.
477 - 73

Pohištvo, posteljnina, moška
obleka, obutev

itd. vse v dobrem stanju, se takoj ugodno proda. Naslov v upravi.

Sprejme se

54

Na drobno!

Pri

Na debelo!

Rupujte

po konkurenčnih cenah v
veletrgovini pri
,Solncu‘

manufaktурно in modno blago

kakorn.pr.: Sukno, hlačevina, tiskovina (Druck), cesir, volna za Jumperje, pavola v vseh barvah, prejca, vezenina, blago za prte, dežnike, kravate, moško perilo, svilene robce, vence za neveste, flor nogavice it. t.d.

Platno belo in rujava,
Kupiš pri nas samo pravo.

Zato prepričajte se vsi,
Da pri nas po ceni se dobi.

Rupujte

po konkurenčnih cenah v
veletrgovini pri
,Solncu‘

Za božič!

Od 1. decembra t.i. se prodaja
svinjsko prekajeno
meso, dobre šunke

kilogram po Din 32.50.

Prekajevalnica

VIKTOR ZANY, CELJE
Prešernova ulica 11.

Pupilarovaren in Javnokeristen denarni zavod celjskega mesta
Mestna hranilnica celjska

Ustanovljena leta 1864. — Pod
trajnim državnim nadzorstvom.

Za hranilne vloge jamči mesto Celje s celim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

V lastni palači pri kolodvoru.

Vsi hranilnični posli se izvršujejo na kvaliteto, hitro in točno. Ugodno obreslevanje. Pojasnila in nasveti brezplačno.

Vrednost rezervnih skladov
pred Siron 25.000.000.—.